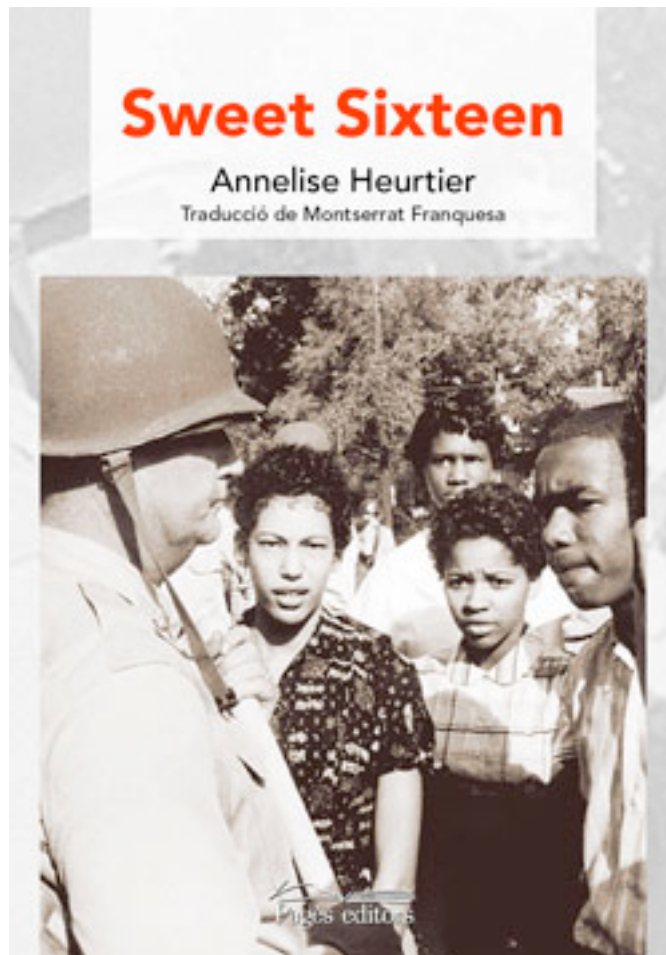

Feliços setze

Andreu Sotorra

Annelise Heurtier. «Sweet Sixteen». Traducció del francès de Montserrat Franquesa. Fotografia de la coberta: Imatge d'arxiu del 1957, Guàrdia Nacional dels Estats Units protegint uns joves africans camí de l'institut. Pàgs. 181. Col·lecció Nandibú Horitzons. Pagès Editors. Lleida, 2017. A partir de 14 anys.

En el moment d'acabar la lectura d'aquesta novel·la, tant testimonial com documental, passo rutinàriament la vista per una de les notícies digitals d'última hora: unes noies musulmanes londinenques han estat ruixades per uns desconeguts amb àcid a la

cara, amb greus conseqüències físiques. Ja es compten més de vuitanta casos com aquest des dels últims atemptats d'autoria radical islàmica a Anglaterra. La islamofòbia sense mesurar qui és l'autèntic enemic ja és un fet.

Som al 2017. Seixanta anys després, la premiada novel·la de l'escriptora Annelise Heurtier (Villefranche-sur-Saône, França, 1979, resident a Tahití, Polinèsia francesa) sobre la discriminació dels afroamericans als Estats Units passa de testimoni i documental, com jo mateix deia al principi, a esmolat toc d'alerta per a les generacions més joves. La història es repeteix. ¿Quina diferència hi ha entre les accions dels nord-americans blancs sota l'empara del Ku Kux Klan envers els anomenats negres dels anys cinquanta amb les accions islamofòbiques actuals al cor d'Europa?

El 1954, el Tribunal Suprem dels Estats Units va declarar inconstitucional la segregació racial que imperava al país. El nord s'hi va avenir no sense reticències. Però el sud s'hi va resistir. Tres anys després, el 1957, es va fer un primer pas per integrar nou joves negres escollits en una mena de càsting voluntari com a alumnes del Liceu Central de Little Rock, d'Arkansas, barrejats, esclar, amb tot d'alumnes blancs. Però el rebuig dels blancs va continuar, aquesta vegada transmès des de la família als més joves.

I aquí la novel·la toca, seixanta anys després, amb una altra qüestió d'absoluta actualitat i que és ara en el punt de mira de mitjans de comunicació, educadors, famílies i institucions: l'assetjament escolar. Un assetjament, però, que, en el cas de «Sweet Sixteen», pateixen cadascun o cadascuna dels joves negres en la seva pròpia pell fins a límits inexplicables amb la tendència de bona part del professorat a fer els ulls grossos ni que algunes d'aquestes humiliacions es produïssin a la mateixa aula i en hora de classe.

«Sweet Sixteen» relata aquella situació centrant-se en la història de la Molly (nom fictici que correspon a Melba Pattillo, professora de periodisme de San Francisco de 75 anys), una noia negra de quan en tenia 16 —als setze anys, als EUA, tot canvia i es fa el salt cap a l'edat adulta amb celebració inclosa— que lluita en solitari entre l'animadversió de tots els altres companys blancs, encaixant amb un admirable esperit de resistència insults, bromes pesades, vexacions i fins i tot greus agressions físiques.

L'encert de la novel·la és que l'autora utilitza dos punts de vista: el de la Molly Costello (negra), la víctima. I el de la Grace Sanders (blanca), una noia de casa bona, també de 16 anys, que comença sent un cap de pardals i que acaba fent costat d'amagat a la Molly, tot i que per això en paga també les conseqüències, en un dels

passatges del relat més impactants, que no desvelaré, i que mostra fins a quin punt xacres actuals com la violència de gènere tenen les seves arrels en accions discriminatòries de mitjan segle passat.

Des de la dècada dels anys cinquanta, el món ha canviat molt i els Estats Units també. La llarga guerra del Vietnam, entre el 1954 i el 1975 va marcar un abans i un després en les relacions de la societat nord-americana amb el govern. També l'assassinat de John Fitzgerald Kennedy, el 1963, va marcar un pas enrere en la igualtat mig aconseguida entre negres i blancs. I més endavant, quan l'arribada de Barack Obama, primer president negre a la Casa Blanca, semblava posar punt final a la travessa del desert dels afroamericans, l'actual presidència caricaturesca de Donald Trump ha retrocedit cinquanta anys i ha aixecat novament les protestes socials, tot i que d'un altre signe. Els sovintejats conflictes entre policies i joves negres han tornat a la memòria la llei de la selva dels anys cinquanta quan un negre no es podia dirigir a un blanc i ni tan sols mirar-lo o quan els negres eren perseguits, penjats d'un fanal o assassinats pels grupuscles del Ku Kux Klan pel sol fet de ser diferents del color de la pell.

«Sweet Sixteen» —per cert un títol que ja va fer servir també el cineasta Ken Loach per a una pel·lícula seva del 2002, sobre un jove adolescent de setze anys amb la mare a la presó—, es refereix precisament als que haurien de ser els "feliços setze anys" dels adolescents. La novel·la sap combinar la dosi d'història basada en fets reals amb l'especulació literària imprescindible, aconseguint una lectura tan atractiva com necessària per a lectors joves i per a lectors ja fets.

Enllaços d'interès

(per visionar-lo, cal descarregar abans el PDF de la crítica):

Vídeoreportatge del 1957 amb els nou estudiants negres i les seves dificultats, entre els insults de la població blanca i la protecció de la Guàrdia Nacional, per arribar a les aules del Liceu Central de Little Rock d'Arkansas. Inclou el comunicat del president Eisenhower, que va impulsar i defensar la fi de la segregació racial:

<https://youtu.be/oodoIEmUg2g>
